

Danish Journal of Musicology

46 · 2025–26

© 2025–26 by the authors

Danish Journal of Musicology · Volume 46 · 2025–26

Dansk Årbog for Musikforskning

Editors

Michael Fjeldsøe · mfj@museumodense.dk

Thomas Husted Kirkegaard · thk@cas.au.dk

Mikkel Vad · mkv@hum.ku.dk

Asmus Mehul Mejdal · ammejdal@gmail.com

Editorial Board

Georgina Born, *professor of anthropology and music, University College London*

Catherine Bradley, *associate professor in early music, University of Cambridge*

Daniel Grimley, *head of humanities and professor of music, University of Oxford*

Sanne Krogh Groth, *senior lecturer of musicology, Lund University*

Þorbjörg Daphne Hall, *professor of music, Iceland University of the Arts*

Jessica Holmes, *associate professor of musicology, University of Copenhagen*

Morten Michelsen, *professor of musicology, Århus University*

Bjarke Moe, *senior researcher, The Royal Library, Copenhagen*

Kristine Ringsager, *associate professor of musicology, University of Copenhagen*

Signe Rotter-Broman, *professor of musicology, Universität der Künste Berlin*

Holger Schulze, *professor of musicology, University of Copenhagen*

Mads Walther-Hansen, *associate professor of musicology, Aalborg University*

Production

Hans Mathiasen

Address

c/o Department of Arts and Cultural Studies, Section of Musicology,

University of Copenhagen, Karen Blixens Vej 1, DK-2300 København S

Each volume of *Danish Journal of Musicology* is published continuously in sections:

- 1 · Articles
- 2 · Special sections
- 3 · Colloquys
- 4 · Reviews
- 5 · Reports, editorial
- 6 · Sources
- 7 · Bibliography

ISBN 978-87-88328-37-0 (volume 46); ISSN 2795-0859 (online edition)

Danish Journal of Musicology is a peer-reviewed journal published by the Danish Musicological Society on <https://tidsskrift.dk/music>

Heinrich W. Schwab 8.5.1938–20.1.2025

Michael Fjeldsøe

Heinrich Schwab blev født i Ludwigshafen i 1938 og studerede i Mainz, Kiel og Saarbrücken, hvor han fik sin doktorgrad i 1965. Året efter blev han ansat i Kiel som efterfølger for Carl Dahlhaus som leder af Landeskundliche Abteilung på Institut for Musikvidenskab, hvor han virkede frem til 1998. I 1977 blev han dr.habil. med en afhandling om stadsmusikantvæsenet, og i 1982 fik han udnævnelsen til professor. Efter godt tre årtier i Kiel var han fra 1998 og frem til sin pensionering som 70-årig i 2008 professor i Musikvidenskab på Københavns Universitet. At blive pensioneret gjorde han dog ikke noget stort nummer ud af, for han fortsatte sin virksomhed som utrættelig emeritus og brugte i de følgende år stadig hovedparten af sin tid i København, hvor han fortsatte sin forskning.

I anledning af 70-årsdagen fik Heinrich Schwab sammen med sin 10 år ældre kollega John Bergsagel overrakt et festskrift udgivet af Det Kgl. Bibliotek med titlen *a2 [a due]*, en titel der dels afspejler, at der var to modtagere, men som også er en henvisning til det musikalske begreb, der i et partitur betegner to solistiske musikere, der i en passage spiller det samme. Festskriftet afspejler den store berøringsflade Schwab havde i dansk og tysk musikvidenskab, og det dokumenterer overbevisende, at han var en meget flittig mand. Bibliografien over hans skrifter, begyndende i 1965 med hans doktorafhandling *Sangbarkeit, Popularität und Kunstlied. Studien zu Lied und Liedästhetik der mittleren Goethezeit (1770-1814)*, havde på udgivelsestidspunktet i 2008 nået et omfang på 23 sider med 215 videnskabelige bidrag.¹

Bibliografien viser også bredden i hans interesser, der spændte vidt fra lieder, oratorier og opera over socialhistorie, institutionshistorie og regionshistorie, og han havde en særlig interesse for brugen af jazz i kunstmusik. Hans forskningsmæssige tyngdepunkt lå i sidste del af 1700-tallet og begyndelsen af 1800-tallet med komponister som Carl Philip Emanuel Bach, Friedrich Kuhlau og C.E.F. Weyse – og ikke mindst Friedrich Ludwig Aemilius Kunzen, som var hans store lidenskab. Der er ingen, der har kendt ham, som ikke har oplevet hans utrolige evne til at føre enhver samtale ind på emnet Kunzen.

Det var derfor også et højdepunkt i Heinrich Schwabs bestræbelse på at skabe gehør for Kunzens betydning, da DRs symfoniorkester i 1995 i anledning af 200-året for Kunzens udnævnelse til hofkapelmester i København indspillede hans opera *Holger*

¹ *A due. Musical Essays in Honour of John D. Bergsagel & Heinrich W. Schwab*, red. Ole Kongsted, Niels Krabbe, Michael Kube og Morten Michelsen, The Royal Library & Section of Musicology, Copenhagen 2008; bibliografi udarbejdet af Ole Kongsted, 710–732.

Danske. Indspilningen blev stærkt rost, fik en dansk Grammy og blev indstillet til en amerikansk Grammy Award i 1997. I 2000 præsenterede Det Kongelige Teater værket i Kirsten Dehlholms opsætning – og røg ud i et næsten lige så stort stormvejr som ved uropførelsen i 1795, der udløste den navnkundige Holger-fejde om forholdet mellem dansk og tysk kultur. For Schwab var det først og fremmest en skuffelse, at opførelsen ikke blev det gennembrud for Kunzen, som han havde håbet på.

Men Heinrich Schwabs forskning var langt bredere. Han var en af de første til at kaste sig over temaet musikikonografi, brugen af billeder som kilde til musikhistorie, og han var særlig stolt over, at det var et af de felter, hvor han var med til at initiere samarbejde hen over den øst-vesttyske grænse. Han har også ydet en betydelig indsats i sin forskning i den offentlige koncert, hvor han udgav et standardværk om koncertinstitutionens historie fra 17. til 19. århundrede, og hans tiltrædelsesforelæsning i København hed "Kammermusik og lokalitet – fra den private til den offentlige præsentation."

Ikke mindst havde han en forkærlighed for Østersøregionen og ledede i Kiel forskningsområdet "Skandinavien- und Ostseeraum," som førte til ophold som gæsteforsker i København og Oslo. Det fokus blev videreført i København, hvor han fra 2002 sammen med Nils Holger Petersen ledede grundforskningscentret Centre for the Study of Cultural Heritage and Medieval Rituals, der også havde fokus på Østersøregionen. Her bidrog han blandt andet med en grundig og perspektivrig undersøgelse af fænomenet koncertapplaus i krydsfeltet mellem kulturelt ritual og institutionaliseret koncertkultur.

Til sin afskedsforelæsning som professor i 2008 havde han valgt et emne, der overraskede os alle: Musik og tennis! Her havde han gennemgået musiklitteraturen for værker, hvor der forekom tennis, og belyste dem ud fra alle de vinkler, han havde arbejdet med. Dermed demonstrerede han endnu en gang den grundighed og omhu, med hvilken han løste sine opgaver, men også den underfundige humor, hvormed han spillede på sine kollegers forventninger.

Michael Fjeldsøe